

YHTEENVETO

ALLEKIRJOITUKSET

Nimi	Yritys	Aikaleima
KARI KÄHKÖNEN	Satakunnan	25.04.2022 13:21
OUTI KANGASNIEMI	koulutuskuntayhtymä	25.04.2022 10:53
REIJA MARIKA LEIVO	Satakunnan	22.04.2022 16:12
JUHA ARTTURI HARTILA	koulutuskuntayhtymä	02.05.2022 18:20
	Satakunnan	
	koulutuskuntayhtymä	
	Satakunnan	
	koulutuskuntayhtymä	

Arviointikertomus 2021 (nr. Tarkastuslautakunta), asiakirja 1

Tämä sopimus on sähköisesti allekirjoitettu.
Voit varmistaa Adobe Acrobatilla sähköisen allekirjoituksen eheyden.

2021

ARVIOINTIKERTOMUS

Satakunnan koulutuskuntayhtymän
tarkastuslautakunnan arviointikertomus
yhtymäkokoukselle

22.4.2022

SISÄLLYS

1	Tarkastuslautakunnan toiminta.....	1
2	Vuoden 2020 arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen käsittely	2
3	Talouden analyysi	3
4	Toiminnallisten vuositavoitteiden toteutuminen.....	6
5	Tuloksellisuuden arviointi.....	9
6	Muut havainnot.....	12
7	Allekirjoitukset.....	13

1 Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunnan tehtävä on kuntalain 121 §:n mukaan arvioida, ovatko valtuuston talousarviossa asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet koulutuskuntayhtymässä toteutuneet. Lisäksi tarkastuslautakunnan tehtävä on arvioida, onko kuntayhtymän toiminta ollut tuloksellista ja tarkoituksenmukaista.

Tämä arviointikertomus koskee vuotta 2021. Sataedun tarkastuslautakuntaan kuuluivat tilikaudella 2021 seuraavat jäsenet (alla on kerrottu henkilökohtaiset varajäsenet):

Kari Kähkönen, pj.
Pentti Luodetlahti

Kankaanpää
Kankaanpää

Juha Hartila
Markus Mäkinen

Uvila
Harjavalta

Reija Leivo
Maija Suni

Kankaanpää
Säkylä

Outi Kangasniemi, vpj.
Hannele Henriksson

Kankaanpää
Eura

Tilintarkastajan toiminta

Kuntayhtymän tilintarkastajana toimi KPMG Oy Ab vastuullisena tilintarkastajanaan JHT, KHT Päivi Rintala. Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimi Pipsa Salkosalo KPMG Oy Ab:sta.

Tarkastuslautakunta seuraa myös tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista. Tilintarkastaja raportoi tarkastuslautakunnalle kaksi kertaa tilikautta 2021 koskevista asioista.

Arviointityö tilikaudella 2021

Tarkastuslautakunta on käsitellyt kuntalain ja tarkastussäännön edellyttämiä asioita tilikaudelta 2021 erikseen hyväksytyn arviointisuunnitelman ja kokousaikataulun mukaisesti. Arviointisuunnitelma hyväksyttiin tarkastuslautakunnan kokouksessa 04/2021.

Tarkastuslautakunta piti kuusi tilikauteen 2021 kohdistunutta kokousta. Kokouksissa tarkastuslautakunta kuuli kuntayhtymän johtoa ja sai selvityksiä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Lautakunta kokoontui osan kokouksista etäyhteydellä.

Tarkastuslautakunta on perehtynyt tilikauden aikana kuntayhtymässä laadittuihin toiminnan ja talouden raportteihin sekä tilinpäätökseen 2021.

Sidonnaisuuksien valvonta

Tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista. Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvista henkilöistä säädetään kuntalaissa. Tarkastuslautakunta käsiteli ilmoitukset tehtävänsä mukaisesti kokouksessa 04/2021.

Tarkastuslautakunnan esitys yhtymäkokoukselle

Kuntalain 121 §:n mukaan kuntayhtymähallituksen on annettava valtuustolle lausunto toimenpiteistä, joihin tarkastuslautakunnan arviointikertomus antaa aihetta. Sataedussa yhtymävaltuuston tehtävää hoitaa yhtymäkokous.

Tarkastuslautakunta esittää yhtymäkokouksen päätettäväksi, että yhtymähallitus ja muut tilivelvolliset ottavat huomioon arviointikertomuksessa esitetty havainnot ja esittävät syyskauden 2022 loppuun mennessä yhtymäkokoukselle, mihin toimiin niiden johdosta on ryhdytty.

2 Vuoden 2020 arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen käsittely

Tarkastuslautakunta totesi vuoden 2020 arviointikertomuksessa seuraavaa:

Koulutus kuntayhtymän perussopimuksen 3. luvun 15 §:n mukaan yhtymässä on laadittava konserniohje. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan konserniohjetta ei ole laadittu. Tarkastuslautakunta suosittaa konserniohjeen laatimista.

Yhtymähallituksen kokouksessa 8/2021 41§:ssä käsiteltiin kuntayhtymänjohtajan Matti Isokallion toimesta selvitys arviointikertomuksessa 2020 esitettyjen havaintojen huomioinnista ja toimenpiteistä. Tämän selvityksen perusteella konserniohje tullaan laatimaan tarkastuslautakunnan suosituksen mukaisesti vuoden 2022 aikana.

Tilinpäätöksestä ei selviä, miten yksittäiset investoinnit toteutuivat. Tarkastuslautakunta edelleen suosittaa, että yhtymäkokous asettaisi yksittäisille investoinneille täsmällisemmän seurannan ja talousarviossa investointiohjelman muodossa. Tämä on myös perussopimuksen mukaista.

Edellä mainitussa kuntayhtymänjohtajan selvityksessä todettiin, että talousarviossa investoinnit tullaan esittämään pääluokittain vuodesta 2022 alkaen, ei enää yhtenä summana. Yksittäisten investointikohteiden nimeäminen jää kuitenkin edelleen yhtymähallituksen päätettäväksi. Talousarvioon 2022 kyseinen muutos on tehty ja investointien kokonaissumma esitetään talousarviossa pääluokittain (koulutuspalvelut, kiinteistöt ja muut). Tilinpäätöksessä 2021 investointien toteuma esitetään yhä yhtenä summana.

Toiminnalliset vuositavoitteet ovat laajoja ja yksi tavoite voi sisältää useita, ulkopuolisen lukijan silmään, toisiinsa liittymättömiä alatavoitteita. Toiminnallisten vuositavoitteiden tavoiteasetantaa on tarpeen edelleen kehittää siten, että tilinpäätöksestä voidaan yksiselitteisesti tulkita, toteutuiko yksittäinen tavoite vai ei.

Edellä mainitussa kuntayhtymänjohtajan selvityksessä todettiin, että tavoitteiden määrää vähennetään ja toteuman seurantaan ja kattavuuteen kiinnitetään huomiota. Näin on myös tehty, sillä

tilinpäätöksessä 2021 on toiminnallisten tavoitteiden esittämistapaa parannettu. Sanallisten tavoitteiden määrää on vähennetty ja tilinpäätöksessä on avattu aiempaa kattavammin kuntayhtymän strategisia painopisteitä, strategian tavoitteisiin liittyviä toimenpiteitä sekä arvioitu tavoitteiden toteutumista.

Tarkastuslautakunta suosittaa, että opiskelijatytyväisyyden mittaamiseksi luodaan mahdollisimman yhdenmukainen ja tarkoituksenmukainen malli. Edellisessä arviointikertomuksessa lisäksi suositettiin, että toimintakertomuksessa esitettävään opiskelijatytyväisyyttä kuvaavat verrokkiluvut sekä kansallinen keskiarvo. Näitä ei esitetty myöskään vuoden 2020 toimintakertomuksessa.

Edellä mainitussa kuntayhtymänjohtajan selvityksessä todettiin, että opiskelijapalautteen osalta tavoitteet asetetaan ainoastaan kansallisen AMIS-palautteen kohdalle. Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2021 tilinpäätöksen toimintakertomuksessa verrokkilukuja ja kansallista keskiarvoa ei ole vielä esitetty.

Tarkastuslautakunnan arvio vuoden 2020 arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen käsittelystä

Tarkastuslautakunta edellyttää, että opiskelijapalautteesta saatuja kansallisen AMIS-palautteen tuloksia pitää pystyä vertailemaan tilinpäätöksessä myös alueellisesti.

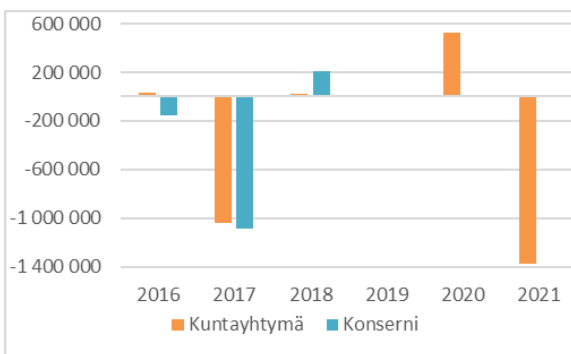
Tarkastuslautakunta myös huomauttaa, että mikäli tilinpäätöksessä viitataan valtakunnallisiin verrokkilukuihin, tulee nämä esittää myös tilinpäätöksessä.

3 Talouden analyysi

Tilikauden 2021 tuloksen muodostuminen

Talousarviossa on aiempien vuosien tavoin asetettu kuntayhtymän sitoviksi tasoiksi tuloslaskelmaosan vuosikate, investointiosan kokonaismenot sekä rahoitusosan toiminnan ja investointien rahavirta. Talousarvion sitovat erät saavutettiin.

Vuoden 2021 talousarvio oli jo lähtökohtaisesti rakennettu alijäämäiseksi, mutta alijäämää kertyi suunniteltua enemmän. Kuntayhtymän toimintatuotot (25,7 milj. euroa) olivat 0,6 milj. euroa talousarvioita suuremmat, mutta tilikauden 2021 alijäämä oli -1,38 milj. euroa (talousarviossa -1,13 milj. euroa) Kuntayhtymän taseessa on edellisiltä vuosilta kertynyttä ylijäämää 5,41 milj. euroa.

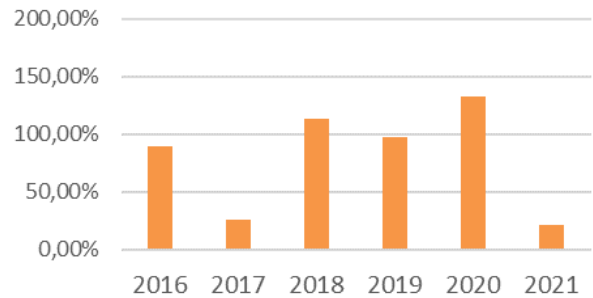

Kuvio 1. Kuntayhtymän ja konsernin yli/alijäämät. Vuoden 2018 jälkeen ei ole laadittu konsernitilinpäätöstä.

Kuntayhtymän vuosikate oli tilikaudella 0,32 milj. euroa, mikä oli 1,59 milj. euroa edellisvuotta pienempi. Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka kulujen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen mittari arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä.

Alla olevassa taulukossa esitetään kuntayhtymän vuosikatteen suhde poistojen suuruuteen. Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen (tunnusluvun arvo on > 100 %). Poistoja kuntayhtymä teki tilikaudella 1,52 milj. euroa. Päättyneellä tilikaudella kuntayhtymän tulorahoitus ei ollut poistoihin nähden riittävä, sillä vuosikatteen ja

poistojen suhde oli 20,92 %.

Kuvio 2. Kuntayhtymän vuosikate prosenttia poistoista.

Toimintakatteeseen vaikutti muun muassa oppivelvollisuuden laajentaminen, mikä näkyi tilikaudella sekä kulujen kasvuna, että oppilailta saatavien tulojen vähenemisenä. Keskeisiä syitä oletettua suurempaan alijäämään olivat lisäksi kasvaneet henkilöstökulut sekä muutama satunnainen kuluerä. Alla avatuna syitä merkittävimpiin talousarviopoikkeamiin.

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut kasvoivat tilikaudella 1,5 milj. euroa eli 9,4 % edellisvuodesta. Henkilöstökuluihin oli budjetoitu talousarviossa 17,65 milj. euroa ja tilikauden toteuma oli 18,05 milj. euroa. Henkilöstön lukumäärä tilikauden lopussa oli 321 (2020: 321 hlö). Vakinaista henkilöstöä oli näistä 218 henkilöä (vuonna 2020: 224 hlöä).

Henkilöstökulujen kasvuun vaikutti hallituksen myöntämällä lisärahoituksella palkattu määräaikainen lisähenkilökunta, jonka resurssit ohjattiin erityisesti lähihoitajakoulutukseen ja koronaepidemian vaikutusten pienentämiseen. Osa rahoituksesta saatiin jo vuonna 2020, mutta kuluvaikutus näkyi vasta vuoden 2021 tuloksessa.

Palveluiden ostot

Palveluiden ostojen osalta talousarvio ylitettiin 100 t€ (talousarvio 3,2 milj. euroa, toteuma 3,3 milj. euroa, v. 2020: 2,98 milj.). Kustannusten nousua aiheuttivat pesula- ja palkkahallintopalvelujen kilpailutus sekä palkkahallintojärjestelmän uusiminen. Myös matkakustannukset kasvoivat edellisvuodesta. Lisäksi oppisopimuskoulutuksen lisääntyminen lisäsi työnantajakorvausten määrää ennakoidusta.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden toimintakulut olivat tilinpäätöksessä 2,88 milj. euroa (talousarvio 2,7 milj. euroa). Aine-, tarvike- ja tavarakulut kasvoivat edellisestä vuodesta 126 t€. Kasvu johtui kylmän talven lisäämistä lämmityskuluista sekä asiakastöihin tarvittavien työaineiden ja materiaalien kustannusten noususta. Yksittäisenä isompana kertaeränä vaikutti Kankaanpään oppilastyönä tehdyn omakotitalon tappiollinen myynti, joka kirjattiin tähän kulu-ryhmään.

Investointien toteutuminen

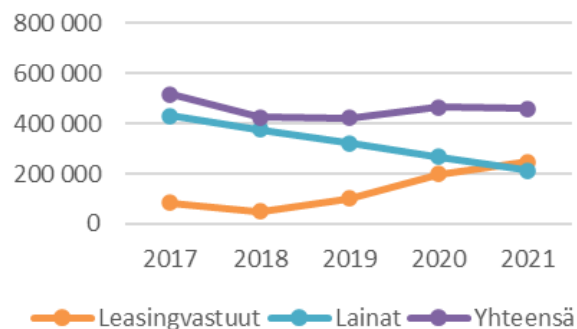
Yhtymäkokouksen vahvistamat investointimäärärahat olivat talousarviossa 2,5 milj. euroa ja yhtymähallituksen vahvistamassa investointisuunnitelmassa 1,74 milj. euroa. Investointeihin käytettiin tilikaudella 1,22 milj. euroa.

Investointien tulo-rahoitus % ($100 \cdot \text{vuosikate} / \text{investoinnit}$) oli tilikaudella 26 % (2020: 127 %). Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa sen prosenttiosuuden, mikä osuus investoinneista on jäänyt rahoitettavaksi rahavarojen määrää vähentämällä.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä vuosilta 2017 – 2021 on -1,15 milj. euroa (2016 – 2020: 0,328 milj. euroa). Tunnusluku ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta on jäänyt lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen.

Laina- ja leasingkannan kehitys

Kuntayhtymän lainamäärä on kokonaisuudessaan pienentynyt tasaista tahtia jo usean vuoden ajan. Näin ollen kuntakonserni toimii yhä vähemmän ulkopuolisen rahoituksen turvin.

Kuvio 3. Laina- ja leasing-vastuut konsernissa.

Kuvio 3 osoittaa lainamäärän kehityksen edellisen viiden vuoden aikana. Rahalainojen määrä on vähentynyt -55 t€ vuodesta 2020, mutta leasing-vastuut ovat kasvaneet vuodesta 2020 50 t€. Leasing-vastuiden määrä ylitti rahalainojen määrän vuonna 2021 (rahalainoja 212,5 t€ ja leasing-vastuita 248,7 t€).

Muut tunnusluvut

Omavaraisuusaste ja suhteellinen velkaantuneisuus ovat tunnuslukuja, joiden avulla voidaan tarkastella vakavaraisuuden kehitystä. Omavaraisuusaste kuvaa oman pääoman suhdetta koko pääomaan. Tunnusluvun tulisi olla 50 % yläpuolella. Sataedun omavaraisuusaste on ollut koko tarkastelujakson hyvällä tasolla. Omavaraisuusaste oli päättyneellä tilikaudella 87 %. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona pidetään kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta.

Taulukko 1. Omavaraisuusaste ja suhteellinen velkaantuneisuus.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Omavaraisuusaste	80 %	82 %	83 %	86 %	87 %	82 %
Suhteellinen velkaantuneisuus	19 %	18 %	18 %	17 %	14 %	26 %

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka suuri osuus käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun tulisi olla 50 %:n alapuolella. Myös tällä tunnusluvulla mitattuna Sataedun taloudellinen tilanne on hyvällä tasolla, vaikkakin suhteellinen velkaantuneisuus on noussut.

Tarkastuslautakunnan arvio kuntayhtymän taloudesta

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kuntayhtymän taloudellinen tilanne on kokonaisuutena vakaa ja hyvä. Vuosi 2021 oli taloudellisesti haastava, mutta tilanteeseen nähden kuntayhtymässä on kuitenkin pystytty toteuttamaan toimintaa hyvin.

Tarkastuslautakunta kuitenkin muistuttaa, että vaikka kuntayhtymällä on taseessa edellisiltä vuosilta kertynyttä ylijäämää yhä 5,41 milj. euroa, ei tilanteeseen tule tuudittautua: kuntayhtymän tulee varautua ennakoivasti mahdollisiin talouden taantumiin ja tulevaisuuden investointeihin.

Haastava taloudellinen vuosi aiheutti kuntayhtymän talouteen -1,4 milj. euron alijäämän. Vaikka alijäämään on ymmärrettävät syyt, on toimintaa pystyttävä toteuttamaan siten, ettei alijäämiä jatkossa synny. *Tarkastuslautakunta huomauttaa, ettei talousarviota tulisi laatia lähtökohtaisesti alijäämäisenä.*

4 Toiminnallisten vuositavoitteiden toteutuminen

Kuntayhtymän talousarviossa on viisi strategista painopistettä, joista kolmelle oli asetettu numeerisia mittareita. Seuraavassa taulukossa arvioidaan näiden määrällisten tavoitteiden toteutumista. Tiedot toteumasta tarkastuslautakunta on saanut tilinpäätöksestä sekä kuntayhtymän johdolta.

Taulukko 2. Määrällisten talousarviotavoitteiden toteutuminen

Mittari	2021 TA	2021 Toteuma	Saavutettiin tavoite?
Strateginen painopiste: Opintojen etenemistä varmistavat ohjaus- ja opetusjärjestelyt			
Jatkuvan haun osuus %	70 %	73 %	Kyllä
Yhteishaun kautta tulevat opiskelijat	461	365	Ei
Opiskelijoiden työllistyminen	70 %	74 %	Kyllä
Opiskelijoiden jatko-opinnot	8 %	4,5 %	Ei
Tutkintojen läpäisyaste kolmessa vuodessa	70 %	74,2 %	Kyllä
Suoritettujen tutkinnon osien osaamispisteet	100 000	203 707	Kyllä
Suoritettujen tutkintojen lukumäärä	1 050	1 557	Kyllä
TVK VOS kiintiön täytyminen	100 %	Toteutui	Kyllä
Opiskelijoiden eroamisaste	7,5	11,8	Ei
Uusien oppisopimusten määrä	kasvaa	2020: 955 kpl 2021: 1 139 kpl	Kyllä
Kesäajan oppisopimusten määrä	200	116	Ei
Opiskelijaliikkuvuus Sataedusta Eurooppaan	40	Keskeytyi Covid19 - pandemia vuoksi	Ei
Opiskelijaliikkuvuus Euroopasta Sataeduun	20	Keskeytyi Covid19 - pandemia vuoksi	Ei
Strateginen painopiste: Opintojen etenemistä varmistavat ohjaus- ja opetusjärjestelyt, palautteet			
Opiskelijapalaute	4,2	4,3	Kyllä
AMIS-palaute, loppupalaute	4,3	4,2	Ei
Aloittavien opiskelijapalautteen antaminen	90 %	59,7 %	Ei
Työelämäpalaute	4	4,3	Kyllä
Strateginen painopiste: Johtaminen ja henkilöstö			
Toteutunut opiskelijavuosimäärä	2 200	2 428	Kyllä
Opettajien muodollinen kelpoisuus	90 %	86,3 %	Ei
Henkilöstön kehittämisen osuus henkilöstömenoista	3,5 %	2 %	Ei
Henkilöstöhyvinvointi	4	Kevät 3,9 / Syksy 4,0	Kyllä
Kiinteistöjen neliömäärä	vähenee	väheni 116 m2	Kyllä

Muut strategiset painopisteet

Näiden kolmen määrällisin mittarein mitattavan strategisen painopisteen lisäksi kuntayhtymä oli asettanut kolme laadullista tavoitetta, jotka olivat:

- Sujuva ennakointi työelämän tarpeista
- Työelämäyhteistyön toimivuus
- Kestävä kehitys

Sujuvaan ennakointiin työelämässä vastattiin vahvistamalla opiskelijoiden digiosaamista ESR-rahoitteisella Digisurvival-hankeella sekä toteuttamalla haastattelukierros alueen elinkeinotoimijoille ja muille sidosryhmille. Samalla toimijoille esiteltiin Sataedun Palvelusopimus -konseptia.

Työelämäyhteistyön osalta Sataedu ylitti sille asetun kiintiön opiskelijavuosissa työvoimakoulutuksessa. Satakunnan ELY-keskuksen alueen ammatillisten työvoimakoulutusten vaikuttavuus työllistymisasteena oli koko maan korkeimmalla tasolla.

Kuntayhtymän ja Sataedu Oy:n välisenä yhteistyönä on vuonna 2021 toteutettu lähes miljoonan euron liikevaihdon verran markkinaehtoista koulutusta maakunnan elinvoimaisuuden ja osaavan työvoiman saamisen edistämiseksi.

Kestävään kehitykseen kuntayhtymä panosti muun muassa Oikeus osallistua – hankkeen kautta. Hankkeessa vahvistetaan ja kehitetään opiskelijoiden osallisuutta muun muassa opiskelijakuntatoiminnan, yhteisöllisyyden ja oikea-aikaisen tuen avulla.

Sataedussa lähdettiin rakentamaan lisäksi systemaattista kestävän kehityksen ohjelmaa, Kestävän tulevaisuuden Sataedua. Kehittämistyössä hyödynnetään OKKA-säätiön kestävän kehityksen indikaattoreita ja sertifiointia. Lisäksi Sataedu lähti koordinoimaan OPH:n rahoittamaa kansallista VASKI - Vastuullinen ja kestävä ammatillinen koulutus -hanketta, joka tuottaa ammatillisen koulutuksen kestävyystiekartan.

Tarkastuslautakunnan arvio toiminnallisten vuositavoitteiden toteutumisesta

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan Sataedu pääsi pääsääntöisesti vuoden 2021 toiminnallisiin tavoitteisiinsa. Covid19-pandemia vaikutti joidenkin toiminnallisten tavoitteiden toteutumiseen olennaisesti, mikä tulee ottaa huomioon tavoitteiden kokonaisarvioinnissa. Pandemian vaikutukset näkyivät muun muassa opiskelijaliikkuvuuden keskeytymisenä ja kesäajan oppisopimusmäärän laskuna, mutta toisaalta myös toteutuneiden tutkintojen ja opintopistemäärien kasvuna.

Tarkastuslautakunta suosittaa, että seuraaviin asioihin kiinnitetään jatkossa erityistä huomiota:

Aloittavien opiskelijapalautteen matala määrä

”Aloittavien opiskelijapalautteen antaminen”-mittarin matala toteuma johtui tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan valtakunnallisen palautekyselyprosessin muuttumisesta. *Tarkastuslautakunta edellyttää, että opiskelijapalautteen keräämiseen kiinnitetään jatkossa erityistä huomiota ja tiedottamiseen panostetaan.*

Jatko-opintoihin siirtyminen vähäistä

Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan jatko-opintoihin siirtyvien opiskelijoiden määrässä on paljon vuosittaista vaihtelua, johon vaikuttaa muun muassa valmistumishetken työmarkkinatilanne. Mikäli opiskelijoiden työllistymisaste on hyvä, voi se vaikuttaa negatiivisesti jatko-opintohalukkuuteen. Vuonna 2021 opiskelijoiden työllistymisaste oli erinomainen, mikä selittää osaltaan matalan jatko-opintotulokeman. *Tarkastuslautakunta kuitenkin suosittaa, että opintojen ohjauksessa sekä HOKS-keskusteluissa kiinnitetään jatkossa erityistä huomiota jatko-opintomahdollisuuksien esiintuomiseen.*

Kestävä kehitykseen panostaminen

Sataedussa on ansiokkaasti osallistuttu erilaisiin kestävän kehityksen hankkeisiin. Kestävän kehitykseen panostaminen on tärkeää myös jatkossa, sillä kestävän kehityksen teemat ovat ajankohtaisia yhteiskunnallisesti. *Tarkastuslautakunta suosittaa, että Sataedussa panostetaan jatkossakin kestävän kehityksen toimintamallien käyttöönottoon ja kestävien toimintatapojen kouluttamiseen.* Tämä palvelee tarkastuslautakunnan arvion mukaan myös työelämän tulevia tarpeita.

Toiminnallisten tavoitteiden seurannassa puutteita

Tarkastuslautakunta havaitsi, että kaikkiin tilinpäätöksessä esitettyihin määrällisiin mittareihin ei löytynyt toteumatietoja tilinpäätöksestä. Näin ollen tavoitteiden toteutumista ei pysty arvioimaan kattavasti julkisen tilinpäätösinformaation avulla. *Tarkastuslautakunta edellyttää, että mikäli määrällisiä mittareita käytetään, tulee kaikkien mittareiden osalta esittää myös toteumatiedot tilinpäätöksessä. Tarkastuslautakunta myös edellyttää, että toiminnallisten tavoitteiden arvioinnissa hyödynnetään myös valtakunnallisia vertailutietoja.*

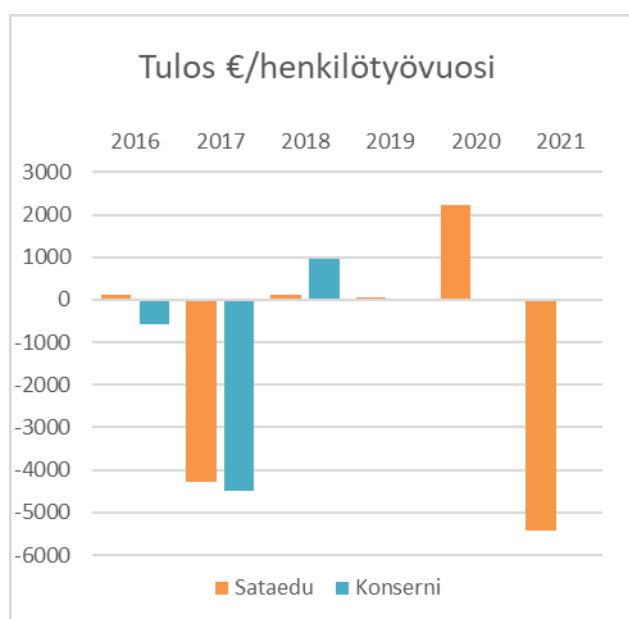
5 Tuloksellisuuden arviointi

Tarkastuslautakunta arvioi tuloksellisuutta 1) tuottavuuden ja taloudellisuuden, 2) työelämän laadun, 3) palveluiden laadun (opiskelijatytytyväisyyden) ja 4) palveluiden vaikuttavuuden kautta.

Tuloksellisuusarviointia varten tarkastuslautakunta on kerännyt henkilöstöraporteista, tilinpäätöksistä sekä kuntayhtymän johdon pitämistä selvityksistä.

Tuottavuus ja taloudellisuus

Luvussa 3. on käsitelty tilikauden tuloksen muodostumista. Kuntayhtymällä on ollut taloudellisesti vaikea vuosi: omavaraisuusaste on hieman pienentynyt ja suhteellinen velkaantuneisuus noussut. Kuntayhtymän tulos olikin tilikaudella alijäämäinen. Kuviossa 4 on laskettu suhdeluku, joka osoittaa, kuinka tulos suhteutuu käytössä olevaan henkilöstötyövuosien määrään.

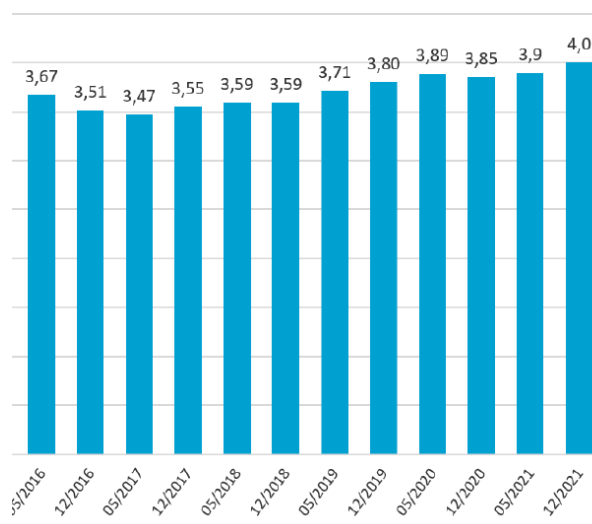
Kuvio 4. Tilikauden tulos euroa/htv vuosina 2016–2021.

Työelämän laatu

Vuoden lopussa palvelussuhteessa oli 321 henkilöä (vuonna 2020: 321 hlöä, vuonna 2019: 279 hlöä). Vakinaista henkilöstöä oli 218 henkilöä (vuonna 2020: 224 hlöä, vuonna 2019: 218 hlöä), joka on 68 % henkilöstöstä. Henkilöstö jakaantui seuraavasti; opetushenkilöstöä 234 hlöä (72,9 %), hallinto- ja toimistohenkilöstöä 53 hlöä (16,5 %) ja tilapalveluhenkilöstöä 34 hlöä (10,6 %).

Tilinpäätöksen liitteenä olevassa henkilöstöraportissa avataan, millaisia toimenpiteitä on tehty henkilöstöasioiden ja johtamisen kehittämiseen. Vuonna 2021 päivitettiin muun muassa kuntayhtymän etätyöohje, joka laajensi huomattavasti henkilöstön mahdollisuuksia tehdä etätöitä. Lisäksi Sataedussa on pyritty lisäämään henkilökunnan osaamista monipuolisella koulutustarjonnalla. Lisäksi linjattiin, että koko henkilöstöllä on oltava voimassa oleva hätäensiapuvalmius ja tietoturvaosaaminen.

Henkilöstön työhyvinvointia on mitattu kahdesti vuodessa. Poikkeusvuodesta huolimatta kyselyjen tulokset olivat mittaushistorian korkeimmat. Kyselyn tuloksia on käyty läpi henkilöstötilaisuuksissa, ja tulokset vaikuttavat työhyvinvoinnin kehittämistoimenpiteiden suunnitteluun ja kohdentamiseen.

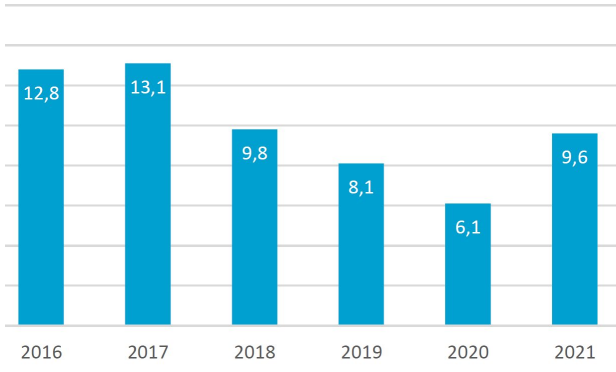

Kuvio 5. Työhyvinvointimittauksen tulokset vuosina 2016–2021 (kuvakaappaus henkilöstöraportista)

Työhyvinvointikeskustelut ovat yksi tärkeä työkalu henkilöstön hyvinvoinnin kehittämässä. Keskusteluja käytiin vuonna 2021: 284 työntekijän kanssa. Tämä vastasi 100 % kohdehenkilöstöstä (2020: 100 %, 2019 97,1 %).

Sataedussa työhyvinvoinnin kehitys on ollut positiivista verrattuna yleiseen opetusalan työtyytyväisyyden kehitykseen. Opetusalan työolobarometri mukaan opetuslalla työtyytyväisyys on laskenut Suomessa vuonna 2021 ja OAJ:n mukaan ammatillisen oppilaitosten opettajista vain noin 69 % oli tyytyväisiä työhönsä vuonna 2021 (OAJ 2011, 32).

Henkilöstöllä oli vuoden aikana sairauspoissaoloja yhteensä 3 074 kalenteripäivää (vuonna 2020: 1 956 pvää, vuonna 2019: 2 263 pvää), joka on 9,6 kpv/hlö. Terveysprosentti eli ilman sairauspoissaoloja olleiden henkilöiden osuus henkilöstömäärästä oli 46,4 % (vuonna 2020: 41,7 %, vuonna 2019: 46,6 %). Terveysperusteisten poissaolojen palkkakustannus oli 128.544 euroa (v. 2020: 59,8 t€, v. 2019: 61,5 t€).

Kuvio 6. Sairauspoissaolojen kehitys vuosina 2016–2021. Sairauspoissaolot kpv / hlö.

Sairauspoissaolojen määrä kasvoi edellisestä vuodesta. Vuoden 2020 matalaa sairauspoissaolojen määrää voi selittää Covid19-pandemia, joka vaikutti vuonna 2020 yleisesti Suomessa sairauspoissaolojen määrään vähentävästi. Esimerkiksi kausi-influenssaan sairastuneiden määrä oli Suomessa vuonna 2020 aikaisempaa vuosia pienempi. (Blomberg & Jäppinen 2020, Blomberg 2021.)

Sisäisen tarkastuksen antaman selvityksen mukaan tapaturmasta tai työmatkatapaturmasta johtuneita poissaolopäiviä sisältyi poissaolopäiviin 8 kalenteripäivää (v. 2020: 20 kpv, v. 2019: 122 kpv). Turvallisuushavaintoja tehtiin vuonna 2021 76 kpl. Yleisimmin tapaturmailmoituksissa näkyivät lievät käsi- ja sormivammat sekä jalkavammat. Sisäisessä tarkastuksessa tähän on haluttu kiinnittää huomiota. Sisäisessä tarkastuksessa suositetaan, että vaarojen selvittäminen ja arviointi toteutettaisiin aiempaa tarkemmin kone- ja laitekohtaisesti niillä aloilla, joilla on käytössä vaaraa aiheuttavia koneita ja laitteita.

Palveluiden laatu

Opiskelijatytyväisyyttä seurataan Sataedussa vuosittain. Opiskelijapalaute oli luvussa 4 esitettyjen mittareiden perusteella hyvällä tasolla, mutta AMIS-loppupalautteen osalta tavoitteeseen ei aivan päästy.

Tarkastuslautakunta sai tietoja oppilastytytyväisyydestä rehtori Anne Laineelta. Opiskelijatytyväisyyskyselyissä nousi esiin vahvuutena se, että opiskelijat kokevat toiminnan laadun keskimäärin hyväksi.

Oppilastytytyväisyyskyselyssä opiskelijat antoivat hyvää palautetta henkilöstölle sekä olivat tyytyväisiä työrauhaan ja opiskeluilmaperiin. Lisäksi HOKS-osaaminen oli kyselyn perusteella vahvistunut ja näyttöjen suunnittelu ja toteuttaminen koettiin hyväksi.

Kehittämistä kyselyn perusteella on tiedonkulussa, työpaikkaohjaajien perehdyttämisessä sekä yksilöllisten HOKS-suunnitelmien toteuttamisessa.

Palveluiden vaikuttavuus

Ammatillisen koulutuksen vaikuttavuutta seurataan säännöllisesti ammatillisen koulutuksen rahoitusmallin vuoksi. Ammatillisen koulutuksen järjestämiseen myönnetään rahoitusta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (957/2017) ja ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (682/2017) mukaan.

Koulutuksen järjestäjän osuus rahoituksesta perustuu tavoitteellisiin opiskelijavuosiin, suoritettuihin tutkintoihin, tutkinnon osien osaamispisteisiin, opiskelijoiden työllistymiseen ja jatko-opintoihin siirtymiseen sekä opiskelija- ja työelämäpalautteeseen. (OKM 23.3.2022.) Näitä mittareita on tarkemmin käsitelty luvussa 4.

Luvusta neljä ilmenee, että Sataedu pääsi asetettuihin tavoitteisiin opiskelijavuosien osalta. Opiskelija vuosien määrä kuitenkin laski hieman edellisestä vuodesta. Vuonna 2021 opiskelijavuosia kertyi 2 428, kun taas vastaava lukema vuonna 2020 oli 2 515.

Vuonna 2021 suoritettiin myös huomattavasti enemmän tutkintoja ja osaamispisteitä kuin tavoitteena oli. Suoritettujen tutkintojen määrä nousikin voimakkaasti vuodesta 2020. Vuonna 2021 tutkintoja suoritettiin 1 557 kpl, kun taas vuonna 2020 vastaava lukema oli 903 kpl. Vuonna 2020 Covid19-pandemia aiheutti opintojen viivästymistä, ja tätä on kurottu umpeen vuoden 2021 aikana.

Opiskelijoiden työllistyminen osalta tavoitteet ylittyivät ja 74 % opiskelijoista oli työllistynyt vuonna 2021 (2020: 70,8 %). Opiskelijoiden jatko-opintojen osalta tavoitteeseen ei vuonna 2021 päästy. (2021 tavoite 8 %, 2021 toteuma 4,5 %). Jatko-opintojen määrä on myös hieman laskenut edellisvuodesta, sillä vuonna 2020 jatko-opintoihin siirtyneiden osuus oli 5 %.

Opiskelijoiden työelämäpalaute oli hyvällä tasolla vuonna 2021 ja siihen liittyvä tavoite saavutettiin (2021 tavoite 4,2; toteuma 4,3). AMIS-palautteen (loppupalaute) osalta Sataedu jäi tavoitteesta

kymmenyksen verran (2021 tavoite 4,3; toteuma 4,2). AMIS-palautte oli samaa tasoa vuoden 2020 kyselyn tulosten kanssa (2020: 4,1-4,3). Työelämäpalautetta ei valtakunnallisen työelämäpalautteen käyttöönoton viivästymisen vuoksi mitattu vuonna 2020, joten vertailutietoa ei ole saatavilla.

Tarkastuslautakunnan arvio tuloksellisuuden kehityksestä

Vaikuttavuusmittareilla tarkasteltuna Sataedu on päässyt vuonna 2021 pääsääntöisesti asetettuihin tavoitteisiin ja toiminnan kehitys on ollut positiivista. Sataedu jäi selvästi tavoitteesta ainoastaan opiskelijoiden jatko-opintojen osalta. Tämä mittarin osalta kehitys oli myös negatiivista.

Henkilöstöraportin perusteella Sataedussa on hyvä työskennellä ja tilastot osoittavat, että Sataedu on hyvä työnantaja. Tarkastuslautakunta kuitenkin muistuttaa, ettei hyviin työhyvinvointikyselyn tuloksiin tule tyytyä, vaan on tärkeää panostaa henkilöstön hyvinvointiin myös jatkossa.

Henkilöstöön panostaminen on tärkeää myös positiivisen työnantajakuvan kannalta. Luvussa 4 nousi esiin, että Sataedu ei päässyt tavoitteeseensa opettajien muodollisen kelpoisuuden osalta. Tarkastuslautakunta uskoo, että työhyvinvointiin panostaminen vaikuttaa positiivisesti myös pätevän henkilöstön rekrytointiin sekä osaavan henkilöstön pysymiseen töissä Sataedussa. Tarkastuslautakunta lisäksi huomauttaa, että Sataedun tulee panostaa henkilöstön kehittämiseen kohdistettuihin resursseihin, sillä tämä toiminnallinen tavoite ei luvun 4 perusteella toteutunut.

Tarkastuslautakunta uskoo, että osaava ja hyvinvoiva henkilöstö on myös panostus opiskelijoiden tyytyväisyyteen. Tarkastuslautakunta lisäksi edellyttää, että opiskelijatyytyväisyyskyselyssä esiinnousseisiin kehittämiskohteisiin kiinnitetään erityistä huomiota.

Tarkastuslautakunta lisäksi muistuttaa edellisvuoden tapaan, ettei henkilöstöraportista vieläkaan ilmene, mitä tarkoitetaan työhyvinvointikeskusteluiden kohdehenkilöstöllä (284 työntekijää vuonna 2021). Tarkastuslautakunta edellyttää, että keskustelut käydään koko henkilöstön kanssa, ellei se esim. lyhytaikaisista työsuhteista johtuen ole perusteellonta.

6 Muut havainnot

Tilintarkastajan esiin nostamat havainnot ja suositukset

Tarkastuslautakunta on tehtävänsä mukaisesti tutustunut tilintarkastajan raportteihin vuosittain. Yhtymähallituksen tulisi huomioida tarkemmin sekä myös korjata raporteissa jo useampana vuonna esitetyt havainnot ja suositukset.

Tarkastuslautakunnan yhteenveto

Sataedun toimintavuosi on ollut taloudellisesti haasteellinen, mutta siitä huolimatta Sataedu on päässyt pääsääntöisesti toiminnallisiin tavoitteisiinsa ja pystynyt toteuttamaan toimintaansa tuloksellisesti. Sataedu tarjoaa Satakunnan alueella tärkeää ja ammatillista koulutusta, joka palvelee alueen työvoimatarvetta. Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota, että Sataedussa osataan ennakoida tulevia haasteita: esimerkiksi ammatillisen koulutuksen uudistus on otettu Sataedussa haltuun kiitettävästi.

Tarkastuslautakunta kuitenkin muistuttaa, että ennakointiin, riskienhallintaan ja strategian päivittämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota myös jatkossa. Toimintaympäristön muutokset sekä globaalit yhteiskunnalliset haasteet vaativat myös Sataedulta nopeaa reagointi kykyä. Sataedun tulee pystyä mukauttaa ja sopeuttaa toimintaansa siten, että se pystyy vastamaan muuttuneen toimintaympäristön vaatimuksiin.

5 Allekirjoitukset

Kari Kähkönen
puheenjohtaja

Outi Kangasniemi
varapuheenjohtaja

Reija Leivo
jäsen

Juha Hartila
jäsen

Lähteet

Blomgren, J. (2021) Sairauspoissaolot kääntyivät laskuun koronavuonna 2020. Kelan tutkimusblogi 13.1.2021

<https://tutkimusblogi.kela.fi/arkisto/5764>

Blomgren, J. & Jäppinen, S. (2020) Sairauspoissaoloissa koronakevään aikana sekä nopeaa nousua että jyrkkää laskua. Kelan tutkimusblogi 25.8.2020

<https://tutkimusblogi.kela.fi/arkisto/5493>

Golnick T. & Ilves V. (OAJ) (2021) Opetusalan työolobarometri 2021.

https://www.oaj.fi/contentassets/14b569b3740b404f99026bc901ec75c7/oaj_opetusalan_tyoolo-barometri_2021.pdf

OKM. 23.3.2022. Ammatillisen koulutuksen rahoitus. Opetus- ja kulttuuriministeriön www-sivut.

<https://okm.fi/ammattillisen-koulutuksen-hallinto-ja-rahoitus>

Satakunnan koulutuskuntayhtymän henkilöstöraportit 2020 ja 2021

Satakunnan koulutuskuntayhtymän tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2020

Satakunnan koulutuskuntayhtymän tilinpäätökset 2020 ja 2021
